Január elsejével lép hatályba az a törvénymódosítás, amely tartalmazza, hogy önmaguk védelmében, illetve bűncselekmény megakadályozása érdekében mikor és milyen kényszerítő eszközöket használhatnak a hivatásos katasztrófavédelem veszélyes áru-szállítás ellenőrzésében dolgozó tagjai. A rendelkezés jelenleg kétszázötvenöt kollégát érint.

Az elmúlt években többször előfordult, hogy a veszélyes áru-szállítás ellenőrzése során a szolgálatot teljesítő hatósági ellenőröket munka közben atrocitások érték, egy esetben a személyi szabadság korlátozására is sor került. A veszélyes áru-szállítás ellenőrzése olyan feladat, amelynek jellegéből következően nagy valószínűséggel fedeznek fel bűncselekményt a kollégák – kábítószer prekurzorokkal (drogok előállításához szükséges vegyszerek) való visszaélés, csempészet, polgári felhasználású robbanóanyaggal és pirotechnikai termékkel való visszaélés. Miközben az ilyen esetekre az ellenőröknek jogszabály írja elő, hogy míg a társhatóság a helyszínre nem ér, azonnali intézkedéseket tegyenek, eddig a veszélyes áru-szállítási ellenőröknek erre erősen korlátozottan voltak lehetőségeik.

Az egyes belügyi tárgyú törvények módosításáról született múlt heti jogszabály emeli be a katasztrófavédelmi törvénybe azokat a szabályokat, amelyek kizárólag a hivatásos katasztrófavédelmi szerv veszélyes áru-szállítási hatósági ellenőrzési feladatokat ellátó állományára vonatkoznak és az általuk alkalmazható intézkedéseket és kényszerítő eszközöket tartalmazzák. A 2017. január elsejétől hatályos módosítás célja, hogy a tízezer fős hivatásos katasztrófavédelmi szervezetnek a veszélyes áru-szállítási hatósági ellenőrzési munkát végző kétszázötvenöt fős állománya meghatározott önvédelmi, illetve kényszerítő eszközöket vehessen igénybe a hatósági ellenőrzés során.

A szabályozás kimondja, hogy az ellenőrök – miután felszólították a szabálysértés, bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt, hogy hagyja abba a cselekményt – testi kényszert, vegyi eszközt, illetve a szökést megakadályozandó bilincset használhatnak. Önvédelmi célból ugyancsak alkalmazható testi kényszer, vegyi eszköz, valamint rendőrbot.

Fontos előírás, hogy az intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, ami nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. A lehetséges és alkalmas intézkedések, illetve kényszerítő eszközök közül pedig azt kell választani, ami úgy vezet eredményre, hogy közben a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

A törvénymódosítás az intézkedéssel, kényszerítő eszköz használatával kapcsolatos jelentések rendjéről, valamint a panasz jogintézményéről is rendelkezik. Eszerint az ellenőrnek szóban haladéktalanul, írásban pedig két napon belül jelentést kell tennie a történtekről, az intézkedést foganatosító szerv vezetője pedig vizsgálja, hogy jogszerű volt-e az eljárás.

Panasszal fordulhat a kényszerítő eszközt alkalmazó hivatásos katasztrófavédelmi szerv vezetőjéhez az, akinek a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette, jogát vagy jogos érdekét érintette. A panaszt előterjeszteni a kényszerítő eszköz alkalmazásától, vagy a jogsérelem tudomásszerzésétől számított nyolc napon, de legkésőbb a kényszerítő eszköz alkalmazásának időpontjától számított három hónapon belül lehet, amelynek elbírálására, a jogorvoslatra a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény szabályai alkalmazandók.